

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Stan Koetsier en Oskar van der Vijver	Datum	28 januari 2025
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	30110001
E-mail	stan.koetsier@utrecht.nl	Onderwerp	Terugblik Jaarwisseling 2024-2025
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Samen Stad Maken en Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Zoals u van ons gewend bent informeren wij u over het verloop van de jaarwisseling. De jaarwisseling is voor velen een feestelijk moment, maar helaas gaat het ook gepaard met de nodige veiligheidsrisico's. Zo ook dit jaar. Op de meeste plekken was het feestelijk en relatief rustig, maar op een aantal locaties is de jaarwisseling zeer onrustig verlopen. Medewerkers van hulpdiensten zijn ernstig belemmerd in hun werk en de ME heeft moeten optreden om de orde te herstellen. Ook op andere plekken heeft politie moeten ingrijpen op gewelds- en vuurwerkincidenten, zijn er vijftien aanhoudingen verricht en er is voor ruim €200.000 schade in de openbare ruimte veroorzaakt.

We werken in Utrecht al langere tijd intensief met onze partners samen om de jaarwisseling zo feestelijk en veilig mogelijk te laten lopen, maar ondanks een brede aanpak heeft ook deze nacht wederom een forse inzet van al onze veiligheidspartners gevraagd. Hoewel er geen sprake was van een toename in de incidenten, waren deze wel grimmiger dan voorheen. Het aantal autobranden lag beduidend hoger dan in de afgelopen jaren. Het is nog onduidelijk wat de verklaring is voor deze stijging. De komende periode bekijken we met onze partners wat nodig is om het aantal (gewelds)incidenten terug te brengen. We kijken daarbij voortdurend naar nieuwe maatregelen of aanpakken

Ook blijven we ons samen met de G4 inzetten voor een landelijk verbod op vuurwerk. De incidenten onderstrepen wat ons betreft ook de noodzaak dat het tijd is voor nieuwe tradities, waar we deze jaarwisseling mee zijn begonnen. Het was namelijk ook de eerste jaarwisseling na het burgerberaad. Op basis van hun adviezen koos u voor mens, dier en milieu en een afsteekverbod van vuurwerk. Voor zo'n 40 activiteiten van Utrechters in de eigen buurt is subsidie verleend. Er was een lichtroute en goed bezocht centraal aftelmoment.

Deze terugblik bestaat net zoals de vooruitblik uit twee delen: eerst gaan we in op het verloop van jaarwisseling en daarna blikken we terug op de eerste jaarwisseling van alternatieve vieringen. Bijgevoegde infographic geeft een weergave van de jaarwisseling in cijfers.

Terugblik verloop veilige jaarwisseling

Op veel plekken in de stad hebben inwoners een vrolijke en rustige jaarwisseling kunnen vieren. Dit is mede te danken aan de Stadsmakers Veiligheid en Jongerenwerk Utrecht (JoU). Zij hebben samen veel contact met bewoners gehad. Uit de gehele stad komen positieve verhalen over hun inzet. We blijven daarom komende jaren met hen samenwerken, niet alleen tijdens jaarwisseling. Het netwerk en de invloed die zij hebben op straat heeft een positief effect op een groot deel van de jongeren in de wijken.

De inzet van de capaciteit van THOR, Stadsbedrijven en politie was zoals beschreven in onze brief met de [vooruitblik](#) die op 26 november 2024 aan u is verstuurd. Specifieke cijfers over het verloop van de jaarwisseling vindt u terug in bijgevoegde infographic (bijlage I).

Op een aantal plekken was het wel degelijk zeer onrustig en heeft naast de politie de ME moeten optreden. Daar gaan we hieronder nader op in. De schade aan de openbare ruimte was dit jaar fors hoger dan voorgaande jaren. De jaarwisseling wordt uitgebreid geëvalueerd, ook in driehoeksverband. Daarnaast wordt bestudeerd welke maatregelen we kunnen nemen tijdens om de volgende jaarwisseling de schade kunnen beperken.

Deze jaarwisseling is de pilot gestart met het opleggen van een last onder dwangsom aan personen die zich eerder schuldig gemaakt hebben aan ernstige openbare ordeverstoringen. Er zijn daarnaast minder waarschuwingsbrieven verstuurd dan voorgaande jaren, omdat in enkele wijken is gekozen voor een andere aanpak die beter aansloot op reeds ingezette aanpak van overlast gevende jeugdgroepen. Deze aanpak heeft bijvoorbeeld in de wijk Oost zijn vruchten afgeworpen.

Vuurwerkoverlast

Het aantal vuurwerkmeldingen is flink gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. In 2024 zijn 2.714 meldingen gedaan. In 2023 waren het er 1.363 en in 2022 zijn 1.776 meldingen gedaan. Ondanks de sterke groei van het aantal overlastmeldingen hebben politie en THOR niet het afsteken van meer vuurwerk geconstateerd dan vorig jaar. In veel meldingen verwijzen inwoners naar het afsteekverbod. Mede op basis hiervan gaan wij ervan uit dat het lokale afsteekverbod heeft geleid tot een grotere meldingsbereidheid van vuurwerkoverlast. De (locaties van de) ruim 900 meldingen die zijn ingediend bij het meldpunt van de Partij voor de Dieren lijken grotendeels overeen te komen met de meldingen bij het gemeentelijk meldpunt. Er wordt vooral geklaagd over harde knallen en dan met name in de periode voorafgaand aan de jaarwisseling. Op dit moment worden de genoemde locaties in beide meldpunten met elkaar vergeleken en onder andere aan de hand daarvan worden de hotspots voor komend jaar bepaald.

Het blijft lastig om overlastgevers op heterdaad te betrappen bij het afsteken van vuurwerk. Er zijn vier waarschuwingen en twee boetes uitgedeeld voor het afsteken van vuurwerk in de periode voorafgaand aan de jaarwisseling. Daarnaast zijn er meerdere gesprekken gevoerd met ouders over het afsteken van vuurwerk door hun kinderen (jonger dan twaalf jaar). Tijdens de jaarwisseling had de politie de handen vol aan het handhaven van de openbare orde en lag de prioriteit op de veiligheid van hulpdiensten en inwoners. Hierdoor kon de politie geen bijstand leveren aan medewerkers van THOR bij het handhaven van het afsteekverbod op basis van de APV. Dit gecombineerd met de beperkte handhavingscapaciteit, de beschikbare middelen en het vereiste van de heterdaadsvaststelling heeft ertoe geleid dat er tijdens de jaarwisseling geen boetes uitgeschreven zijn voor het afsteken van vuurwerk.

Utrecht pleit al een aantal jaar voor een landelijk vuurwerkverbod. Net als vorig jaar zijn wij aangesloten bij de oproep van diverse maatschappelijke organisaties en gemeenten om een landelijk vuurwerkverbod in te voeren. Samen met politie, politiebonden, artsen,

hulpverleningsinstanties en dierenwelzijnsorganisaties dringen wij aan op een verbod op zowel de verkoop als het afsteken van vuurwerk in Nederland. Voor de oproep met cijfers en ondergetekenden, zie [oproep](#).

Inzet politie

De in de driehoek afgesproken lijn van optreden en de personele (geografische) inzet van de politie voor district Stad-Utrecht was hetzelfde met die van afgelopen jaarwisseling. De inzet concentreerde zich op de hotspots in de verschillende wijken. Er werd ingezet op het vroegtijdig onderkennen van (dreigende) ordeverstoringen en daarop (pro)actief te interveniëren. In samenwerking met jongerenwerk en de medewerkers van THOR zijn in een aantal wijken ongeregeldeheden voorkomen en is er laagdrempelig bemiddeld in situaties die dreigden te escaleren. In Overvecht en Kanaleneiland is dat helaas niet gelukt en heeft de ME moeten optreden om de openbare orde te herstellen.

Overvecht

Vanaf het begin van het de avond was het zeer onrustig rondom de Theemsdreef. Tientallen jongeren veroorzaakten vernielingen en bekogelden politie en voorbijgangers met vuurwerk. Rond de klok van 00:00 uur was het door optreden van de ME rustiger op de Theemsdreef. Desondanks bleef het in de loop van de nacht op bepaalde momenten onrustig met vuurwerkincidenten. Rond 03:00 uur keerde hier de rust definitief terug.

Kanaleneiland

Op de Marshallaan in Kanaleneiland is het tijdens de jaarwisseling volledig uit de hand gelopen. Zoals ook gemeld tijdens de beantwoording van de mondelinge vragen over [Jaarwisseling in Kanaleneiland](#) op 9 januari jl., bestookten groepen elkaar met (zwaar) vuurwerk. In de dagen kort voor de jaarwisseling werd er veel en zwaar vuurwerk afgestoken, ook vanuit rijdende voertuigen. Ondanks gesprekken en waarschuwingen van de politie vooraf, mondde dit zich tijdens de jaarwisseling uit tot een explosie van geweld. Uit het gesprek dat wij met de bewoners van de Marshallaan op 16 januari jl. samen met politie en JoU hebben gevoerd, bleek dat zij zeer zich onveilig hebben gevoeld en angstige momenten hebben beleefd. Ook gaven ze aan dat men het erg lang vond duren voordat de ME ter plaatse kwam. Volgens de bewoners leek het een soort vuurwerkgevecht, waarbij de kenmerken van de Marshallaan (lange rechte weg met een middenberm) zich hiervoor bij uitstek leent. Dit had volgens hen een aantrekkende werking op jongeren uit andere wijken.

Er zijn meerdere voertuigen in brand gestoken. De brandweer kon niet veilig blussen omdat ook zij werd bekogeld met vuurwerk waarbij zelfs vuurwerk in een brandweervoertuig terecht is gekomen. Een peloton ME heeft de brandweer moeten beschermen om een autobrand veilig te kunnen blussen. De politie heeft toegangswegen rondom de Marshallaan in de nacht afgesloten omdat voorbijrijdend verkeer werd beschoten met vuurwerk, maar ook omdat er vanuit rijdende voertuigen vuurwerk lukraak werd afgeschoten. Dit is ook te zien op beelden via sociale media. Naast de enkele beelden via sociale media zijn er geen andere (camera)beelden. Hierdoor kan geen precies beeld worden geschetst over waar de overlastgevers precies vandaan kwamen of wat de aanleiding is. Er zijn voorsnog geen aanwijzingen om te veronderstellen dat er sprake was van rivaliserende groepen.

Samen met de bewoners blijven we in gesprek en onderzoeken we wat we kunnen doen om dit volgend jaar tegen te kunnen gaan. De bewoners hebben de gespreksavond gewaardeerd en blijven graag betrokken bij de voorbereiding op de komende jaarwisseling. Ook voor ons was het gesprek zeer waardevol om een goed beeld te krijgen wat er tijdens de afgelopen jaarwisseling op de Marshallaan heeft plaatsgevonden.

Geweld tegen hulpverleners

Medewerkers van THOR, politieagenten, brandweerlieden en jongerenwerkers zijn geconfronteerd met (vuurwerk)geweld en belediging. Op sommige plekken is het hierdoor flink uit de hand gelopen. In totaal hebben er 17 incidenten plaatsgevonden met geweld tegen hulpverleners. Dat gaat voornamelijk over het vuurwerk gooien naar politie. Daarnaast zijn medewerkers van THOR beschoten met vuurwerk en is een dienstauto van THOR vernield tijdens een aanhouding. Ook zijn jongerenwerkers op een gegeven moment bekogeld met zwaar vuurwerk.

We zijn ervan geschrokken dat ook nu weer hulpdiensten hun werk niet veilig konden doen en hoewel er geen gewonden zijn gevallen, leken de incidenten dit jaar heftiger dan voorheen.

Autobranden

Het aantal autobranden (43) tijdens de jaarwisseling is dit jaar verdubbeld ten opzichte van de voorgaande vijf jaar. Het is onbekend wat de aanleiding is van deze significante stijging. Van bijna alle autobranden is direct, of kort na het constateren aangifte gedaan. Eigenaren waarvan nog geen aangifte was ontvangen, zijn door de politie actief benaderd om dit alsnog te doen. Ondanks alle inspanningen van de politie zijn er op dit moment nog geen verdachten aangehouden voor autobranden. Vaak zijn ook hier geen bruikbare sporen, getuigen of camerabeelden. Dit bemoeilijkt opsporing.

Schade openbare ruimte

Ook dit jaar is er veel schade aan gemeentelijke eigendommen in de openbare ruimte veroorzaakt door vuurwerk, vandalisme en brandstichting. Er werd in totaal voor ruim €201.000 aan straatmeubilair vernield voorafgaand en tijdens de jaarwisseling. Met name de afvalbakken zijn vernield; 176 prullenbakken. Andere vernielde objecten zijn parkeermeters, grondcontainers en verkeersborden.

Terugblik: nieuwe tradities voor de jaarwisseling

Oud en vanaf nu: samen maken we nieuwe tradities voor een jaarwisseling zonder vuurwerk! Onder dit motto hebben we dit jaar een begin gemaakt met nieuwe tradities voor de jaarwisseling. We kijken terug op een succesvolle eerste editie. Rekening houdend met de beperkte tijd die we hadden voor de voorbereidingen en het feit dat nieuwe tradities maken tijd kost. Het is een groeimodel. Later dit jaar komen we bij uw Raad terug met een voorstel hoe we de nieuwe tradities een vervolg willen geven. In het licht van de actuele financiële situatie en de bezuinigingsopgave voor 2026 en verder is het vervolg wel afhankelijk van besluitvorming in de Voorjaarsnota 2025.

Datum 28 januari 2025
Ons kenmerk 30110001

Een visuele terugblik op "Oud en vanaf Nu": de lichtroute, een ouderenlunch, het centrale aftelmoment en een zaalvoetbaltoernooi voor jongeren.

Communicatie

We hebben inwoners van Utrecht met twee campagnes geïnformeerd. De nadruk in de 'Oud en vanaf nu' campagne lag op het stimuleren van een alternatieve viering van de jaarwisseling. Advies van gedragsexperts was dat het communiceren van de alternatieven effectiever is dan het benadrukken van een verbod. Daarom was het afsteekverbod bewust een secundaire boodschap in deze campagne. Om inwoners over het afsteekverbod te informeren hebben we een tweede campagne gevoerd via sociale media, posters in de stad en de digitale nieuwsbrief met de boodschap: dit jaar geldt er een afsteekverbod voor vuurwerk, ook tijdens de jaarwisseling. De advertentie over het afsteekverbod op sociale media is de laatste weken van het jaar 550.000 keer vertoond onder Utrechters. Er was ook veel media-aandacht (lokaal en landelijk) voor het afsteekverbod en de alternatieven die Utrecht organiseerde. We waren ons te laat bewust van de campagne van de Rijksoverheid over het veilig afsteken van vuurwerk. Wij vinden het ongelukkig dat deze campagne ook in Utrecht te zien was. We proberen hier volgend jaar afspraken over te maken.

We doen op dit moment onderzoek op welke manier het afsteekverbod en de alternatieve activiteiten zijn overgekomen bij inwoners. Dan krijgen we een scherper beeld over de effectiviteit van deze campagnes: waren Utrechters op de hoogte van het afsteekverbod en bekend met de alternatieven? We komen in de raadsbrief over het vervolg van de nieuwe tradities terug op de uitkomsten hiervan.

bUUUrtje

Er zijn 57 aanvragen voor budget rondom de jaarwisseling aangevraagd door inwoners en organisaties. Er is iets minder dan 100.000 euro aan subsidie uitgekeerd. Zeven initiatieven zijn afgewezen en een aantal zijn er nog in behandeling. Redenen van afwijzing waren dat de initiatieven niet pasten binnen de doelstelling van het Initiatievenfonds. Denk aan feestjes met een besloten karakter of vergoeding voor eten- en drinken bij buurt- en straatfeesten. Bij enkele vergunningplichtige evenementen was de tijd tussen aanvraag en de jaarwisseling te kort om een vergunning te verlenen. We nemen dit volgend jaar nadrukkelijker mee in onze communicatie over bUUUrtje.

We zijn om een aantal redenen tevreden met bUUUrtje:

- Het was op voorhand niet in te schatten hoeveel belangstelling er zou zijn. Maar we wisten wel dat in voorgaande jaren ongeveer tien initiatieven werden ingediend rondom de jaarwisseling. Er is dus een flinke stijging. Ook hier geldt: het is een groeimodel. We verwachten bij herhaling van de campagne volgend jaar een toename in de belangstelling.

Datum 28 januari 2025
Ons kenmerk 30110001

- De initiatieven kwamen uit alle wijken van onze stad. Ook daar zijn we blij mee: spreiding over de hele stad was een belangrijk aandachtspunt van het burgerberaad.
- De initiatieven waren in meerderheid straat- en buurtfeesten, maar waren toch ook divers van karakter. Er waren diverse evenementen voor jongeren, maar ook een ouderenlunch.

Jongerevenement, lichtroute en aftelmoment

We organiseerden een jongerevenement bij Karma Kebab. Dit evenement was uitverkocht. 600 jongeren speelden hier levensgrote games op oudjaarsdag. Ook het aftelmoment was een succes: meer dan 2.500 Utrechters vierden oud & nieuw op het plein. Op het aftelmoment voor kinderen kwamen meer dan 700 ouders en kinderen af. De lichtroute op dertien locaties in de stad in de week rondom oud & nieuw trok veel bezoekers. We hebben verschillende keren het signaal gehad dat Leidsche Rijn geen onderdeel van de lichtroute was. We nemen dit mee bij een volgende editie.

Tot slot

We willen onze dank uitspreken aan de toegewijde inzet van alle betrokken professionals, de stadsmakers Veiligheid en andere vrijwilligers. Dankzij hen is het op veel plekken een veilige en gemoedelijke jaarwisseling geweest. Op de plekken waar het wel uit de hand is gelopen hebben zij zo snel mogelijk de rust hersteld. Het was de eerste jaarwisseling met een lokaal afsteekverbod en dat heeft toch nog geleid tot een toename van het aantal vuurwerk gerelateerde geweldsincidenten, daar zijn wij van geschrokken. Het aantal en de heftigheid hiervan onderschrijft dat een landelijke aanpak nodig is. We gaan ons hiervoor inzetten, maar we realiseren ons ook dat een verandering van tradities tijd kost.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,